

සැවුල් මිනිස් සබැඳියාව

**අරුණ පද්මපෙරුම,
සාන්ත උදය කුමාර
ශ්‍රී ලංකා ක්ෂේත්‍ර පක්ෂි විද්‍යා කවය**

ච න දිවි අතහැර පෙරට වන විට මිනිසා සමග පැමිණ නේ-වාසික වූ සතුන් රාශියකි. කුකුළා ඒ අතර ඉදිරියෙන් සිටියි. සැවුල් මිනිස් ඇසුරට ඉතිහාස ගමන් මගෙහි විශේෂත්වයක් ලැබී ඇත. ලංකාව, ඉන්දියාව වැනි ආසියාතික රට වල මිනිසා හා කුකුළා අතර ඇත්තේ වෙසෙස් සබැඳියාවකි.

විවිධ ස්වරූපයෙන් මෙම සබඳතාවය තහවුරු වී තිබේ. එය අප රටට අදාල වන අවස්ථා කිහිපයක් මෙසේ දැක්විය හැකිය.

- 1 සංස්කෘතික උරුමයක් වීම
- 2 හෝරා සංකේතයක් වීම
- 3 ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පක්ෂියා වීම
- 4 ජය සංකේතයක් වීම
- 5 සටන්කාමී පීචියෙක් වීම
- 6 ක්‍රියාශීලී පීචියෙක් වීම
- 7 පරිසරයේ තුලනාත්මක බව පවත්වාගෙන යාමට දායක වීම
- 8 දැකුම්කල පීචියෙක් වීම
- 9 සන්නිවේදන කාරකයකු වීම
- 10 භාෂාව හා සාහිත්‍ය පෝෂණය කිරීමට හිමිත්තක් වීම

අනාදිමත් කාලයක සිට කිසියම් ජන කණ්ඩායමක් විසින් පවත්වාගෙන වන සිරිත්-විරිත්, ඇවතුම්-පැවතුම්, ආගම-දහම, වත්-පිළිවෙත් යනාදිය සංස්කෘතිය යන වචනයෙන් ආවරණය කෙරේ.

ලාංකික ගැමියෝ යමක් රෝගාතුර වූ කල ඔහු හෝ ඇය සුවපත් කිරීමට නොවිල්-පවිල් ආදිය කිරීමට යොමු වේ. රෝගයට මුල් වූ යක්ෂයන් හා ප්‍රේතයන් සතුටු කොට උන් ලවා රෝගය ඉවත් කර ගැනීම එහි අභිලාෂයයි. මේ අනුව සිදු කරන ශාන්ති කර්ම වලදී කුකුළාට විශේෂ තැනක් හිමි වේ. ආතුරයාට විනකළ යකු සතුටු කිරීමට කැප කළ යුතු හා දිය යුතු දොල-පිදේහි වලට අතිවාර්යයෙන්ම කුකුළෙකු සිටිය යුතුය. රෝගියා අත හැර කුකුළාව රැගෙන යක්ෂයා ඉවත් වන බව ගැමියන්ගේ විශ්වාසයයි. මෙම ශාන්ති කර්ම අවස්ථා අතර කුකුළු පාලිය නම් වූ විශේෂ අංගයක් ද තිබේ. එය ආරම්භ වන්නේ කුකුළු උපත පිළිබඳ කවි ගායනා කිරීමෙනි.

පෙර සිට කුකුළා පැවතයි	එන්නේ
උඩ සිට බැල්මෙහි අහුලා	කන්නේ
යකා මෙතන කළ ලෙඩ දුර	ලන්නේ
බිල්ලේ පාලියට සන්නිය	එන්නේ

සුභ ගමනක් යන විට කුකුළෙකු හමුවීම හෝ කුකුළෙකු හැඩලීම නිසා තමා යන ගමන සඵල වන බව ගැමියන්ගේ විශ්වාසයයි. එසේම අනිතවයෙන් ඉදි කළ ගෙදරක සවිකළ උළුවස්සෙන් පළමුව කුකුළකු පැන්නවීමෙන් වස්-දොස් දුරු වන බව ගැමියන් අතර

ප්‍රචලිත මතයකි. එපමණක් නොව සම්ප්‍රදාය ගරු කරමින් මංගල අවස්ථාවන්හි දල්වන පොල්තෙල් පහන මුදුනෙහි විරාජමාන වීමටද කුකුළා සමත් වී තිබේ. කුකුළා සතු උතුම් ගුණාංග සලකා බලා ඔහුට හිසි තැන දීමට ලාංකිකයන් සමත්ව ඇති බව ඉන් පැහැදිලිය.

කුකුළාගේ නාදය හෝරා සංකේතයක් ලෙස පිළිගැනීම එදා සිට අද දක්වා කෙරෙන්නෙකි. ගැමි නිවසක, හේනේ පැලක, ආදීවාසී ජන සමාජයක ඔරලෝසුවේ මෙහෙවර කුකුළාගේ හැඩලීමෙන් ලබා ගනී. මෙම පක්ෂියාගේ හැඩලීම දවසක ආරම්භය විය. කුකුළා මුලින්ම හඬලන්නේ අලුයම 3.30 ට පමණය. අනතුරුව පැය භාගයෙන් භාගයට නාද කරයි. මෙම නාදය සක්‍රීය සමාජයකට අඩිතාලම දමයි. අවදිවීම, ගමන්-බිමන් සඳහා පිටත් වීම, කුඹුරට යාම වැනි කටයුතු හිදසුන් කිහිපයකි.

වහල් යුගයේදී ඇතැම් වහල් හිමියන් කුකුළන් බලහත්කාරයෙන් හඬලවා අලුයම සිට වහලුන්ගෙන් වැඩගත් බව පොත-පතේ සඳහන් වී තිබේ.

ජාතිය නියෝජනය කරන සංකේත අතරට කුකුළා යොදා ගැනීම තවත් වැදගත් සිදුවීමකි. ජාතික පක්ෂියා වශයෙන් යෝජනා සම්මත කිරීමට පෙර කරුණු-කාරණා ගණනාවක් පිළිබඳ සොයාබලා ඇත. අප රටට තැන්වැනි (ආවේණික) වීම, රට පුරාම පැතිර පැවතීම, පරිනාමිකව පැරණි පීචියෙක් වීම, වාසනාවේ සංකේතයක් වීම යන කරුණු වලට විශේෂ අවධානය යොමු කර තිබේ. එදා සිට අද දක්වාම ගැමි ජනතාව අතර මෙම කුරුල්ලාට හිමිව පැවති සැලකිල්ල සලකා බලා ශ්‍රී ලංකා වලි කුකුළා අප රටෙහි ජාතික පක්ෂියා ලෙස නම් කර තිබේ.

ක්‍රියාශීලී පීචීන් අතරින් පෙරමුණ ලැබෙන්නේ කුකුළාටය. උග්‍රයකු සේ හෝ ගවයෙකු සේ හෝ වැතිර ලැගීමක් නොමැති පීචියෙකි. කෙතරම් අසිරුකා හමුවේ වුවද ප්‍රබෝධයෙන් හැසිරීම මෙම පක්ෂියා තුළ දැකිය වෙසෙස් ලකුණකි. සටන්කාමී බවත්, ජයග්‍රාහී බවත්, ක්‍රියාශීලී ස්වභාවයන් පීචියෙකුට උපතින්ම හිමි දායාදයන් වේ. පරාජය අමතක කර මරණය දක්වාම චල්ලීගෙන සටන් කිරීමට මහඟු හැකියාවක් කුකුළාට ඇත. විදේශ ආක්‍රමණ වලින් පීඩිතව සිටි මෙරට ජනතාව මෙම පක්ෂියාගේ වර්ගව තුළින් කිසියම් හෝ ආභාසයක් තම විමුක්ති අරගල වලදී ලබාගත් බව පැවසීම යුක්ති සහගතය.

යුද්ධයට යන රජ කෙනෙක් හෝ හමුදා සංවිධානය කරන සෙන්පතියෙක්, කුකුළාගේ ජය සෝභාව පෙරමගට බලාපොරොත්තු වූ බව ජනශ්‍රැතියේ කියවේ. සටනකින් ජය ගෙන, හඬලන කුකුළාගේ නාදය ඇසීමට හැකිවුවහොත්, කිරීමට අර අදින ක්‍රියාව මල්වල ගන්නා බව එදා මෙන් අදත් පවතින විශ්වාසයකි. කුකුළන් ඇති කිරීම, සටනට පුරුදු කිරීම, පොර කෙටවීම යනාදිය ඇතැම් සමාජ කණ්ඩායම් උදෙසා උපතින්ම ලැබුණු ආත්මීය රැකියාවන් බව ජනශ්‍රැතියේ සඳහන් වේ.

ජන සාහිත්‍යයේ පණිවිඩ ගෙනයන්නෙකු (දුතයෙකු) ලෙස කුකුළාගේ චරිතය ප්‍රධාන වී තිබේ. භාෂාව හා සාහිත්‍යය පෝෂණය

කිරීමෙහි ලා කුකුළා නිමිතිකර ගැනීම තවත් විශේෂ කරුණකි. කළයුතු කාර්යය පසෙක තිබියදී එය අමතක වුවා සේ ව්‍යාජ ලෙස හැසිරෙන අයෙකු දුටු කල හොර ගල් අහුලන්නේ මන්දැයි විමසා සිටී. මේ හොරගල් ඇතිලීම ජනවහරට මුසු වී ඇත්තේ පොර කුකුළුන්ගේ හැසිරීම මුල් වීමෙනි. ඇතැම් පොර කුකුළුන් පොර අල්ලන අතරේදී හිරි හැටියේම එය නතර කර, බිම ඇති දෑ අහුලන බව ඇඟවීම එම වර්ගයයි.

වසේම සංදේශ කාව්‍යයෙහි පරිසර වර්ණනා කිරීම් වලදී බොහෝ සාහිත්‍යකරුවන් මෙම පක්ෂියා අමතක කර නැත.

සීතාකවක පුර යුගයේ විසූ අලුතිසවන්න මෙහෙට්ටාලයේ කුකුළා දැනගා කර ගෙන සංදේශ කාව්‍යයක් සැවුල් සංදේශය නමින් රචනා කළේය. සැවුල් සන්දේශයේ දුතාශිර්වාදයේ සඳහන් කවියක සැවුලා ගැන උදම් අනා ඇති ආකාරය පහතින් දක්වා ඇත.

සැරද සැවුලිඳු	සඳ
රත මිණි සදිසි සිළු	යුත්
දිමුතු මුතු	කලඹෙව්
පළ හෙළ පියපතර	සදි

හිරු බැස යන කල්හි රැය ගත කිරීමට කුකුළන් ගස් උඩට නගින අයුරු දුටු හංස සංදේශකරු එය පවසන්නේ මෙසේය.

හැමතැන කරන මුනි පුද නරඹන	ලෙසට
තැන තැන සැවුල් ගණ පැමිණෙති තුරු	සිරට

හෙළ සාහිත්‍යයේ කුකුළාගේ නියෝජනය යම් සේද අභිචාර සිරිත්-විරිත් ආදියට ද කුකුළා සමීප වී ඇත්තේ ඊට නො දෙවෙනි අන්දමිනි.

දැඩිමුණ්ඩ දෙවියන්ගේ වාහනය ලෙසත් කතරගම දෙවියන්ගේ ධජයේ ලාංඡනය ලෙසත් කුකුළා ගෞරවයට පාත්‍ර වී ඇත. රැයිපියල් තෙන්නකෝන්ගේ කුකුළු හැවිල්ල නම් පැදි පෙලෙහි තම කුකුළා විනාශ කිරීමේ පාඩුව කතරගම දෙවියන්ට බලපාන බව මෙසේ පැවසේ.

මගේ කුකුළා නැසූ	එකා
ධජය ඔබගේ පාලු	යකා

මීට අමතරව ජන වහරේ පවතින උපහැරුණ ගණනාවක් සඳහාද කුකුළා ඉවහල් කරගෙන තිබේ.

- කුකුළු කේන්ද්‍රීය වාගේ
- නරියට කුකුළන් බාර දුන්නා වාගේ
- කිකිලි නාරා බිත්තර රැක්කා වාගේ
- තෙමිච්ච කුකුළුට සීත නැතිලු
- මරාපු කුකුළා සුද්ද කරන්න නරියට දුන්නා වාගේ
- කුකුළු නින්ද වගේ

මෙසේ කට වහරේ පමණක් නොව ලිඛිත සාහිත්‍යයේද කුකුළා තීරණාත්මක සතෙකි. බෝසතුන් මනෝමාද පඬිතමා ලෙසින් උපන් සමය ගැන විස්තරාත්මක වන උමංදාවේ ද කුකුළා ගැන රසවත් කතාවක් ලියැවී තිබේ. ඒ වේදේන රජු ඉදිරිපත් කළ කුක්කුට ප්‍රශ්නයයි. එය ලුහුඬින් මෙසේය.

මුළු සිරුරම සුදු පැහැ වූ, පාවල අං ඇති හිසෙහි මොල්ලියක්

Amila Saigado

Sri Lanka Jungle Fowl

ඇති කාලාත්‍රය නොවරදවා නාද කරන ගවයෙක් රැගෙන එව. යනුවෙන් මහඹසු පඬිවරයා යවමැදම් ගමට ආඥාවක් නිකුත් කරයි. එය නොගෙනවහොත් මසුරන් දහසක දඩයකි.

සැබෑවටම මේ නම් අප නොඇසූ ගවයෙකි. නොදුටු විරූ ගවයෙකි. එතෙත් පඬිතුමාට එය එතරම් පැනයක් නොවීය.

සුළු මොහොතකින් මහෝමඩ පඬිතුමා සුදු පැහැති කුකුළෙකු රජතුමා වෙත යැවීය. රජතුමාගේ තේරවල්ලේ පිලිතුර වියයි. පාවල අං යනු පොරකටුය. හිස මොල්ලිය යනු හිස් මල නැතිනම් කරමලයි. කාලාත්‍රය නොවරදවා හැඩලීම යනු මාත්‍රා නිසිලෙස හැඩලීමය. කෙටි හැඩලීම, මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ හැඩලීම, දීර්ඝ වේලාවක් එක ලෙස හැඩලීම, හෙවත් ලසු, ගුරු, ගුලුන යන මාත්‍ර දැනගෙන හැඩලීම කාලාත්‍රය වේ. මෙම ලක්ෂණ තුනෙන් සමන්විත වූ ධවල ගොනා නම් සුදු කුකුළාය.

මලහිරු බැස යන සැඳෑවක ගසක අත්තක ලගිමින් හඬලන කුකුළන් තවත් දිනයක ප්‍රභාතයේදී නැවතත් නාද කරමින් දින, සති, මාස උදා කරයි. මෙම අයුරු පිටියාගේ වර්ග රටා නිරීක්ෂණය කරමින් ජනශ්‍රැතියේ සුවිශාල පරිච්ඡේදයක් සැකසී තිබේ. එම විශාල තොරතුරු සම්භාරයෙන් ස්වල්පයක් ගෙන රචිත මෙම මාතකාව ඔස්සේ තවදුරටත් ගමන් කිරීමට පාඨක ඔබ තුළ වෙරක් ඇති කරමින් ලිපිය අවසන් කරමු.